

Baltijas ekonomiskas telpas transformācijas problēmu
zinātniski-pētnieciskais institūts

INTERNSHIP ON THE TOPIC:

**INNOVATIVE EDUCATIONAL TECHNOLOGIES:
EUROPEAN EXPERIENCE
AND ITS APPLICATION IN TRAINING
IN ECONOMICS AND MANAGEMENT**

JULY 21 - AUGUST 03, 2021

Riga, Latvia

BALTIC RESEARCH INSTITUTE OF TRANSFORMATION
ECONOMIC AREA PROBLEMS

Scientific and pedagogic internship

**“INNOVATIVE EDUCATIONAL TECHNOLOGIES:
EUROPEAN EXPERIENCE AND ITS APPLICATION
IN TRAINING IN ECONOMICS
AND MANAGEMENT”**

July 21 – August 3, 2021

Riga, Latvia
2021

UDC 33(08)
In570

Internship organizing committee:

Meelis Kitsing, Professor, Dr. of Economics, Internship Program Manager, Centre for Free Economic Thought, Baltic Research Institute of Transformation Economic Area Problems (Latvia).

Kostiantyn Shaposhnykov, Professor, Dr. of Economics, Head of Black Sea Research Institute of Economy and Innovation (Ukraine).

Each author is responsible for content and formation of his/her materials.

The reference is mandatory in case of republishing or citation.

Scientific and pedagogic internship “**Innovative educational technologies: European experience and its application in training in economics and management**” : Internship proceedings, July 21 – August 3, 2021. Riga: Baltic Research Institute of Transformation Economic Area Problems, 2021. 120 p.

ISBN 978-9934-26-119-0

© Baltic Research Institute of Transformation Economic Area Problems, 2021

Contents

Андросенко О. О. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ТЕОРІЇ ОБМЕЖЕНЬ НА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ	1
Білокін Р. М. ВПЛИВ ОСОБИСТИХ ЯКОСТЕЙ ОСОБИ НА ПРОЦЕС ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКОГО РІШЕННЯ	4
Білоцерківський О. Б. МІСЦЕ ТОРГІВЛІ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ У СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ	7
Божко Л. Д. ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА ПІД ЧАС ПАНДЕМІЇ COVID-19: СВІТОВИЙ ТА УКРАЇНСЬКИЙ ДОСВІД.....	11
Бондаревська К. В. СОЦІАЛЬНА БЕЗПЕКА ОСІБ СТАРШОГО ВІКУ НА РИНКУ ПРАЦІ ТА НАПРЯМИ ЇЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	16
Варіс І. О. ЦИФРОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ ЗВО	19
Градобосва Є. С. ЕКОНОМІКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ МІСТА: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД І УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ	22
Гринчук С. О. СТРАТЕГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ЯК ОСНОВА ЕФЕКТИВНОГО ПЛАНУВАННЯ	26
Гринюк Д. Ю. SEO-ОПТИМІЗАЦІЯ ЯК МЕТОД ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ТУРИСТИЧНОГО РИНКУ В УМОВАХ НОВИХ РЕАЛІЙ.....	29
Дмитренко О. М. ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ ОБЛІКОВИХ ДИСЦИПЛІН.....	32
Добіжа Н. В. СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЛІЗИНГОВИХ ОПЕРАЦІЙ НА РИНКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ТЕХНІКИ.....	36
Ємельянова Л. О. КУЛЬТУРНІ ВІДМІННОСТІ НАСЕЛЕННЯ КРАЇН СВІТУ ТА РОЗВИТОК ФОНДОВИХ РИНКІВ	39

Зайцева М. М. УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ЯК ФАКТОР КОНКУРЕНТОСПРОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В СФЕРІ ТУРИЗМУ.....	43
Пнуtsky D. O. NETWORK PARADIGM OF GLOBAL MONETARY AND FINANCIAL SYSTEM ARCHITECTURE DEVELOPMENT: CRITIQUE AND SCENARIOS	46
Ішейкін Т. С. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ УПРАВЛІННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ УКРАЇНИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19	50
Кислицяна О. В. СУЧАСНІ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В УМОВАХ ТУРБУЛЕНТНОСТІ.....	53
Любич О. А. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ ЕКОНОМІКИ НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ.....	56
Мельникова М. В. ПРО ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ ОКРЕМИХ ДИСЦИПЛІН АСПІРАНТАМ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 051 «ЕКОНОМІКА»	59
Миков Д. М. ГОЛОВНІ МАРКЕТИНГОВІ ТЕНДЕНЦІЇ НА 2021 РІК (В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ).....	62
Михальська Л.В. МІЖНАРОДНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ КАДРОВОЇ ПОЛІТИКИ З УПРАВЛІННЯ В СИСТЕМІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я	66
Перепада Ф. Л. ВИКОРИСТАННЯ CRM-СИСТЕМ В ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНИХ ТУРИСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	69
Radzikhovska Yu. M. TRADING AND MARKETING STRATEGIES OF ECONOMIES IN THE CONTEXT OF INNOVATIVE DIGITAL TRANSFORMATIONS	73
Ратушна Ю. С. ЕКОНОМІЧНИЙ ЗМІСТ ФІНАНСОВИХ ІНВЕСТИЦІЙ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	77
Рубежанська В. О. РОЛЬ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛІНГУ В СИСТЕМІ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	80
Serohina N. WAYS TO IMPROVE ROAD INFRASTRUCTURE AS A COMPONENT OF ECONOMIC DEVELOPMENT.....	82
Смалійчук Г. В. ФОРМУВАННЯ ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНОГО ТИПУ ПРАЦІВНИКА В УМОВАХ СВІТОВОГО РИНКУ ПРАЦІ.....	86
Sokolova M. S. INTRODUCTION OF CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY STRATEGY FOR MARITIME TRANSPORT ENTERPRISES IN UKRAINE	88
Стрілець В. Ю. ВПЛИВ ПАНДЕМІЇ COVID-19 НА РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ»	92
Тарасевич О. В. ЩОДО РОЗВИТКУ ВІДНОСИН «ЦЕНТР – РЕГІОН» З УРАХУВАННЯМ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ.....	95
Трайно В. М. ЗМІШАНЕ НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ COVID-19	99
Холодок В. Д. ГАСТРОНОМІЧНИЙ ТУРИЗМ ЯК ФАКТОР ФОРМУВАННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ РЕГІОНУ	102
Яловега Н. І. КОРПОРАТИВНА РЕПУТАЦІЯ ЯК ОСНОВНА МЕТА КОМУНІКАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	105
Яровий В. Ф. ДІЛОВА ГРА ЯК ЕФЕКТИВНА ІННОВАЦІЙНА ФОРМА ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ТУРИЗМУ	109

Отже, в найбільш загальному вигляді основними індикаторами розвитку регіональної підсистеми соціально-економічної системи суспільства з точки зору впливу регіональних інтересів на динаміку економічних показників розвитку суспільства можуть бути визнані такі:

– еколого-економічні індикатори, що характеризують здатність суб'єктів економічної діяльності регіону функціонувати на різних стадіях процесу розширеного відтворення суспільного виробництва;

– соціально-демографічні індикатори, які характеризують рівень і якість життя населення регіону;

– соціально-економічні індикатори, в тому числі ті, що характеризують ситуацію з продовольчим забезпеченням регіону;

– інвестиційні індикатори, які характеризують здатність виробництва регіону здійснювати структурні перетворення організаційного та функціонального рівня;

– інституційні індикатори, якими характеризується результативність функціональних перетворень в соціально-політичній сфері розвитку суспільства, в першу чергу, рівень керованості економічних процесів та ефективність здійснення детінізації економічних відносин і декриміналізації діяльності економічних суб'єктів.

Визначення граничних значень цих індикаторів та їх співставлення може дати можливість державним органам управління вираховувати, так звану, «безпечну зону» функціонування соціально-економічних відносин «центр – регіон» в межах розвитку соціально-економічної системи суспільства в цілому та її регіонального рівня, зокрема. Це дозволить здійснити вибір оптимальних управлінських рішень щодо забезпечення еколого-економічної безпеки регіону за умов дотримання балансу загальнонаціональних інтересів країни.

Таким чином, створенню передумов забезпечення соціально-економічного розвитку суспільства сприятиме вдосконалення процесів управління формуванням відносин «центр – регіон», що ґрунтуються на вивченні та використанні законів і закономірностей регіонального соціально-економічного розвитку, виокремлення форм їх здійснення з метою досягнення якісної зміни еколого-економічних параметрів розвитку регіону.

Література:

4. Олєфіренко О.В. Концептуальні основи формування екологічного управління в Україні. *Актуальні проблеми державного управління*. 2014. № 1 (45). С. 72-79.
5. Патока І.В. Економічні механізми формування місцевої екологічної політики та напрями її реалізації в умовах реформування владних повноважень в Україні. *Економіка та суспільство*. 2017. № 13. С. 923-929. URL: <http://www.economyandsociety.in.ua/journal/13ukr/156.pdf> (дата звернення: 15.07.2021).
6. Ansell Ch. Debating Governance. *American Political Science Review*. 2002. Vol. 96. P. 668-669.
7. Бондар О.П. Забезпечення економічної безпеки регіонів України. *Науковий вісник: фінанси, банки, інвестиції*. 2013. № 4. С. 94-99.
8. Міжрегіональні територіальні органи. *Державна екологічна інспекція України. Офіційний веб-портал*. 2021. URL: <https://www.dei.gov.ua/posts/111> (дата звернення: 16.07.2021).

Трайно В. М.

к.е.н., доцент кафедри маркетингу
Вищого навчального закладу Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»

ЗМІШАНЕ НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ COVID-19

Пандемія коронавірусу кинула виклик системі освіти в усьому світі. Коли навесні 2020 року в більшості країн оголосили карантин, ще не було зрозуміло, як довго він триватиме, але вже було ясно, що перехід на дистанційний формат є неминучим. Незважаючи на епідеміологічну ситуацію, навчання повинно була тривати. В березні минулого року в Україні з метою захисту здоров'я студенти, викладачі та співробітники вищих навчальних закладів були переведені на дистанційне навчання. Перед професорсько-викладацьким складом було поставлено досить складне завдання – забезпечити реалізацію освітніх програм у повному обсязі в умовах, які виникли. Кожному викладачеві довелося його вирішувати з урахуванням специфіки своєї навчальної дисципліни. Це стало справжнім випробуванням як для вищих навчальних закладів, так і для студентів.

Зараз в умовах безперервної пандемії COVID-19 у більшості вищих навчальних закладів України навчальний процес відбувається за змішаною формою навчання, згідно Рекомендацій щодо впровадження змішаного навчання у закладах фахової передвищої та вищої освіти Міністерства освіти і науки України [1].

Визначимо поняття «змішане навчання». У результаті опрацювання педагогічної літератури сформулюємо наступне визначення: під змішаним навчанням розуміється якісно нова методика, яка поєднує on-line та off-line навчання у їх гармонійній взаємодії.

Вищим навчальним закладам ще довго доведеться виходити з кризи, викликаній коронавірусом, але варто визнати, що пандемія дала поштовх глобальним змінам, які неминуче відбулися б у найближчому майбутньому. Саме тому освіта більше не буде колишньою. Цифровізація у системі вищої освіти була впроваджена в екстреному порядку, тепер ЗВО повинні, з одного боку, якомога ефективніше використовувати зустрічі зі студентами в аудиторії, а з іншого – розвивати дистанційне навчання як альтернативу класичним лекціям, практичним та семінарським заняттям.

У змішаному навчанні виділяють три можливі напрямки діяльності:

– самостійне on-line-навчання: студенти у будь-який час і у будь-якому місці мають можливість ознайомитися з теоретичним матеріалом та виконати необхідні завдання;

– on-line-навчання у режимі реального часу: проведення викладачами лекцій, практичних та семінарських занять у синхронній формі за допомогою дистанційних курсів на власних платформах вищих навчальних закладів, сервісів для проведення відео конференцій – Zoom та Skype, месенджерів – Viber, Telegram та WhatsApp, сервісів Google (Google disk, Google classroom

та ін.) [2, с. 236; 3, с. 12], що дозволяє взаємодіяти викладачу зі студентами та студентам між собою в режимі реального часу;

– off-line-навчання: проведення викладачами лекцій, практичних та семінарських занять в лекційних аудиторіях, спеціалізованих кабінетах і лабораторіях, що передбачає безпосереднє, «живе» спілкування викладача зі студентами та студентів зі своїми одногрупниками чи однокурсниками.

Змішане навчання поєднує в собі переваги як off-line так і on-line-навчання.

На нашу думку, головна перевага змішаного навчання в умовах коронавірусу – безперервність навчального процесу (постійність доступу до освітніх ресурсів) за умови збільшення / зменшення захворюваності у певному регіоні. Також до переваг належать:

– взаємодія між викладачем та студентами можлива, як у off-line так і on-line режимі;

– гнучкість у виборі засобів і форм навчання, варіативність проведення навчальних занять;

– можливість швидко вносити корективи у навчальні плани та оновлювати дистанційні курси;

– можливість використання різних типів інформації – вербальної (текст), аудіальної (звук), візуальної (відеофільм, відеозаписи і зображення);

– можливість використання інтерактивності (інструменти для створення власних проєктів, симулятори та ін.);

– орієнтація на різні потреби (одні студенти краще навчаються самостійно, іншим необхідний контакт з викладачем);

– більша персоналізація та індивідуалізація навчання;

– забезпечення швидкого зворотного зв'язку між викладачем та студентами;

– можливість підсилення процесу навчання за допомогою on-line – консультування;

– більш зручні умови навчання для студентів з обмеженими можливостями здоров'я;

– можливість навчання з будь-якої точки світу з доступом до Інтернету;

– звичні для сучасних студентів засоби зв'язку;

– можливість навчання у зручний для студентів час, адже вони мають постійний доступ до освітніх ресурсів;

– доступність використання високоякісних енциклопедичних та наукових ресурсів Інтернету;

– зручність та прозорість оцінювання: on-line-платформи допомагають автоматизувати контроль і оцінювання результатів діяльності студентів, які також мають можливість легко відстежити власні освітні здобутки;

– можливість просувати власні навчально-методичні розробки і створювати привабливий імідж свого освітнього закладу;

– зниження витрат на утримання приміщень та друк навчально-методичних матеріалів.

На наш погляд головний недолік змішаного навчання в умовах пандемії – важкість психологічної адаптації усіх учасників навчального процесу за умови

раптового переведення з off-line на on-line-навчання, і навпаки. Також недоліками є:

– викладачам необхідно не лише готуватися до лекцій, практичних та семінарських занять, а й створювати електронні навчально-методичні матеріали;

– on-line-консультування призводить практично до цілодобової залученості викладача у процес навчання;

– можливість неналежної відповідальності до навчання з боку студентів;

– небезпека відволіктися на сторонні ресурси і витратити особистий час;

– необхідність наявності у викладачів та студентів технічних засобів зв'язку, інтернету та знань для роботи з ними;

– можливість виникнення технічних проблем, пов'язаних з ноутбуками, комп'ютерами, телефонами, якістю інтернет-зв'язку.

Але, незважаючи на існуючі недоліки, змішане навчання – досить перспективна форма для організації освітнього процесу, особливо в умовах пандемії коронавірусу. Вона допомагає знайти компроміс між традиційною освітою та новими тенденціями, домогтися гнучкості й більшої доступності, поліпшити процес навчання у вищих навчальних закладах завдяки використанню сучасних технологій.

Література:

1. Рекомендації щодо впровадження змішаного навчання у закладах фахової передвищої та вищої освіти. Міністерство освіти і науки України, 2020. 31 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishchaosvita/2020/zmyshene%20navchannya/zmishanavchannia-bookletspreads-2.pdf>

2. Єлінська А.М. Навчальний процес у вищих навчальних закладах в умовах пандемії. *Актуальні проблеми сучасної медицини: Вісник Української медичної стоматологічної академії*. 2020. Том 20, Випуск 3 (71). С. 235-238. URL: <https://visnyk-umsa.com.ua/index.php/journal/issue/view/8/20-3-2020-pdf>

3. Верезомська С.Ж. Застосування дистанційних та онлайн-сервісів при викладанні маркетингових дисциплін (на прикладі Полтавського університету економіки та торгівлі). *Перспективи розвитку сучасної науки та освіти* (частина II): матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції м. Львів, 15-16 червня 2020 року. Львів: Львівський науковий форум, 2020. С. 11-13. URL: <http://lviv-forum.inf.ua/save/2020/15-16.06.2020/частина%202.pdf>